

[Steen Folke]

lave en ordentlig reform af uddannelsesstøtten.

Andre har også været inde på problemet med misligholdte lån. Det er en mindre ting i sammenhængen, men jeg synes alligevel, det er tankevækkende, når Statens Uddannelsesstøtte selv gør opmærksom på, at man må forvente, at omfanget af disse misligholdte lån vokser helt op til 341 mill. kr. i 1983. Jeg har ikke nogen mulighed for at skønne, om dette er rigtigt, men det er i hvert fald formentlig ikke noget, der er grebet ud af luften. Det er da et sted, hvor man kan sige, at der er noget, man kunne spare, hvis man lavede en ordentlig SU-reform.

Nok så vigtigt synes jeg det er, at man vil kunne reducere de studerendes erhvervsarbejde meget drastisk, hvis man laver en ordentlig uddannelsesstøtte. Det er noget, der også er skønnet over, og man har altså skønnet, at i størrelsesordenen 20.000 menneskers arbejde optages af alle disse uddannelsessøgende, som er nødt til at have deltidsarbejde for overhovedet at overleve ved siden af studierne. Med andre ord: arbejdsløhedsunderstøttelsen til 20.000 mennesker kunne man spare. Samtidig mener jeg, at det var en mere hensigtsmæssig måde at få dette arbejde fordelt på blandt folk, som nu er arbejdsløse, mens de studerende kunne hellige sig det, som burde være deres hovedfunktion, nemlig at få noget ud af de studier, de er i gang med.

Det er klart, at erhvervsarbejdet, som har et meget stort omfang – det har vi skrevet noget om i vores bemærkninger – og et voksende omfang, er med til væsentligt at reducere det udbytte af undervisningen, som de uddannelsessøgende får. Det kan ingen vel bestride. Det er med andre ord en dårlig udnyttelse af de ressourcer, der bruges i uddannelsessektoren. Der finansieres bygninger, lokaler, lærerlønninger, materialer og 117 ting, og det koster milliarder af kroner at holde hele dette apparat gående. Samtidig har man studerende gående, som er så presede økonomisk, og som bliver nødt til at tage erhvervsarbejde i et sådant omfang, at de kun får halvt eller en tredjedel udbytte af undervisningen. Studietiderne vokser, de er længere og længere om at gennemføre, fordi de ikke har tid til at koncentrere sig om uddannelserne. Ja men det er der da et kolosalt spild i. Her er altså endnu et felt, hvor

man må sige, når man skal gøre dette regnestykke op, at der kan spares noget, samtidig med at det her koster nogle penge.

Det er klart, at der også er en form for rationalitet i, at man ikke ønsker at være med til at bevilge disse midler; det er den sædvanlige rationalitet, når man diskuterer herinde, det er kapitalens rationalitet, det handler om, den såkaldte nødvendighed af at skære ned på de offentlige udgifter. Det er de sociale formål og de uddannelsesmæssige formål, der må holde for, for at man til gengæld kan give milliardtilskud til kapitalen. Der holder man sig ikke tilbage; det indgår også i den seneste kriseplan. Det er der en form for rationalitet i, men det er en meget snæver kapitalrationalitet, der er tale om.

I den forbindelse kan man nævne, at regeringens oven i købet, så vidt jeg forstår, dropper det, som man tidligere er gået ind for, nemlig en forbedring af uddannelsesstøtten for de 16–17-årige. Der er et meget, meget stærkt behov. I den nuværende situation vælger regeringen altså at sige: det dropper vi også, det er et af de steder, hvor vi skal skære ned, så kan vi til gengæld forære kapitallerne noget mere, som de kan bruge til rationaliseringer, til at forbedre profitterne, og så kan der måske endda blive øget arbejdsløshed ud af det. Det er hele denne tankegang, der ligger bag, at man alligevel ikke vil være med til at gennemføre en ordentlig økonomisk reform af uddannelsesstøtten.

I forbindelse dermed må jeg også nævne de indholdsmæssige stramninger, som gennemføres i disse år, hvor den dårlige SU er med til at føre til en form for politisk disciplinering, er med til at tvinge de uddannelsessøgende til alene at indrette deres studier på det meget snævert eksamensrettede, som vanskeliggør, at de studerende kan bruge tid på mere selvstændige og kritiske former for udforskning af forskellige problemer, og hvor der i uddannelsernes indretning og afretning i stadig højere grad lægges vægt på erhvervslivets snævre behov.

Jeg mener, de tendenser er klare i forbindelse med disse års uddannelsesplanlægning, og den dårlige SU kan i virkeligheden være med til at understøtte nogle af disse stramninger.

Undervisningsministeren nægtede, at der var tale om, at SU – bl. a. den seneste lov – havde sådanne konsekvenser. Jeg mener ikke